

FILOZOFICKÁ FAKULTA, MASARYKOVA UNIVERZITA

EKONOMICKÁ GEOGRAFIE ČÍNY

ÚVOD

2011

Mgr. Adam Horálek
a.horalek@seznam.cz

HARMONOGRAM 2011

23.9.	ÚVOD – harmonogram, požadavky, pinyin, členění Číny a základní místopis
7.10.	FYZICKÁ GEOGRAFIE – poloha, povrch, geologie, podnebí, půdy, vodstvo, fauna a flóra; FG a sociální sféra
21.10.	HISTORIE ČLR – politický vývoj 1911-1949, historie ČLR 1949-2010, ekonomická transformace, zahraniční politika
18.11.	HOSPODÁŘSTVÍ – zemědělství, průmysl, služby a doprava, makroekonomická charakteristika, zahraniční obchod
2.12.	OBYVATELSTVO – demografické charakteristiky, vývoj rozmístění, věková pyramida, vzdělání, populačně-národnostní politiky, zdravotnictví, urbanizace, sídla a migrace
16.12.	ETNICKÉ SLOŽENÍ, KULTURY A NÁBOŽENSTVÍ – etnické menšiny, odlišné způsoby života, tradice, zvyky, náboženství

ATESTACE 2011

1. **Docházka není vyžadována**, ale nanejvýš doporučována!
2. **Podklady z PPT prezentací budou k dispozici** – pozor, podklady obsahují informace, nikoli interpretace či vysvětlení!
3. **Atestace:** od studenta jsou vyžadovány 2 atestační výkony:
 1. **Krátká písemná práce** – zaměřená na seznámení s čínskými daty a areálovou geografii Číny, **1 pokus**, max. 100 bodů, min. 50 b.
 2. **Písemná zkouška** – v zápočtovém týdnu, max. 100 bodů, min. 50 b.
 3. **KOLOKVIUM ZÍSKÁVÁ TEN, KDO ZÍSKÁ MINIMÁLNĚ 140 BODŮ Z OBOU ČÁSTÍ**

Seminární práce

1. POSTUP
2. zvolit analyzovanou územní jednotku a téma
3. Seznámit se s datovými zdroji: www.stats.gov.cn
4. Seznámit se s dostupnou literaturou
5. Seznámit se s formálními náležitostmi odborné práce
6. Seznámit se s požadavky pro tento předmět
7. Odevzdat práci **do 18.11.2011** v tištěné podobě na katedře a elektronicky do odevzdávnice

NÁLEŽITOSTI PRÁCE

1. Titulní strana
2. Obsah
3. Čestné prohlášení
4. KORPUS
 1. Úvod
 2. Kapitoly
 3. Závěr
 4. Poznámky pod čarou
 5. Citace
 6. Analýza dat/informací
5. Seznam použité literatury a datových zdrojů

OBSAH PÍSEMNÉ PRÁCE

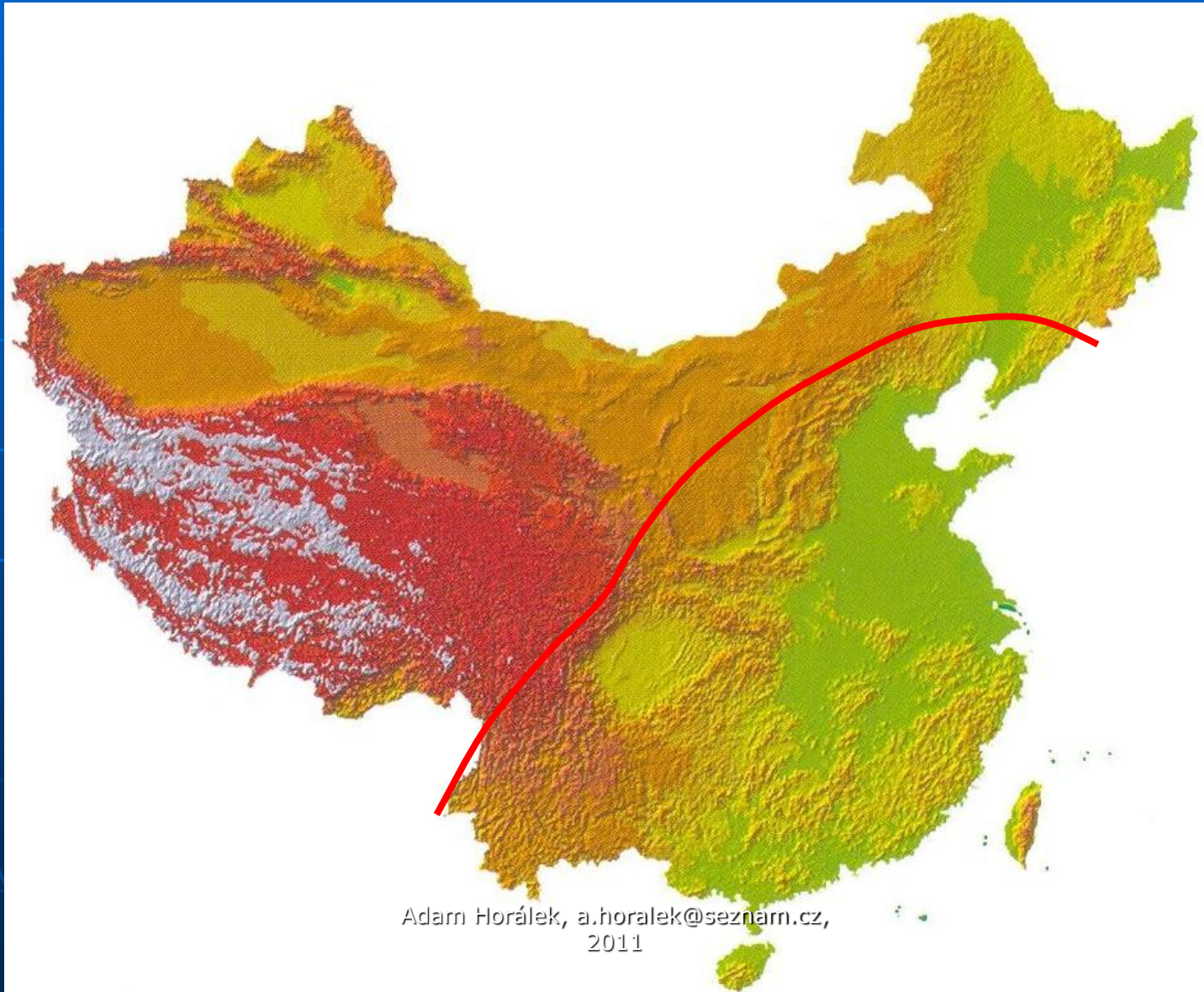
(písmo á la Arial 12, 1,5 řádkování, 2,5 cm okraje)

1. Titulní strana
2. Obsah a prohlášení, seznam tabulek, grafů apod. a seznam zkratk, názvů apod.
3. Úvod – 1 NS (= 1800 znaků) – text
4. Tabulkový přehled provincie (základní geografické informace – nejaktuálnější!), srovnání s ČLR a srovnání se státy světa.
5. Vývojové grafy a. populace provincie a státu relativně (1978-2009), b. podílu HDP provincie na HDP státu (1995-2009) a ke každému grafu 1 odstavec interpretace
6. Etnické složení provincie – graf a text, více informací o dominantních etnikách
7. Turistický ruch – hlavní památky, přírodní zajímavosti atd. + tabulka/graf dat o turistice v dané provincii (počet turistů, incoming/outgoing atd.)
8. SWOT analýza provincie – napište 3 hlavní přednosti (S), nedostatky (W), příležitosti (O) a ohrožení (T) dané oblasti – v ekonomickém, sociálním či environmentálním pojetí
9. Závěr/shrnutí
10. Seznam použité literatury a zdroje.

Čína a Říše Středu

- 中国 – Zhongguo – Říše Středu = Čína
- 汉 – Han – čínská dynastie
- 汉族 – Hanzu – Číňan/Chan/Han
(etnicky, kulturně)
- 中国人 – Zhongguoren – Číňan (státní
příslušnost, např. i Tibeťan)

Vnitřní a Vnější Čína

Adam Horálek, a.horalek@seznam.cz,
2011

Západ a Východ

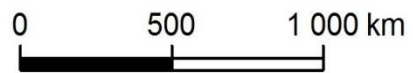

ADMINISTRATIVNÍ ZŘÍZENÍ ČLR

- „Čína je unitární multinárodní stát“
(Ústava ČLR, Hl. 1, čl. 3)
- Hlavní město: Peking
- Jednotky pod centrální správou:
provincie (22+1), samosprávná města (4), 2 speciální administrativní jednotky (SAR), 5 autonomních oblastí

ADMINISTRATIVNÍ ČLENĚNÍ ČÍNY

SW: ArcGIS 9.3
 Zdroj (tabulka): Wang (2004)
 Autor: Adam Horálek

	Správní středisko	Počet obyvatel (tis.) celkem	menšiny
Samosprávná města			
Beijing	Beijing	13 830	590
Chongqing	Chongqing	30 970	1 980
Shanghai	Shanghai	16 140	100
Tianjin	Tianjin	10 040	260
Provincie			
Anhui	Hefei	63 280	380
Fujian	Fuzhou	34 400	580
Gansu	Lanzhou	25 750	2 230
Guangdong	Guangzhou	77 830	1 230
Guizhou	Guiyang	37 990	13 340
Hainan	Haikou	7 960	1 360
Hebei	Shijiazhuang	66 990	2 910
Heilongjiang	Harbin	38 110	1 850
Henan	Zhengzhou	95 550	1 130
Hubei	Wuhan	59 750	2 620
Hunan	Changsha	65 960	6 580
Jiangsu	Nanjing	73 550	250
Jiangxi	Nanchang	41 860	110
Jilin	Changchun	26 910	2 460
Liaoning	Shenyang	41 940	6 780
Qinghai	Xining	5 230	2 360
Shaanxi	Xi'an	36 590	180
Shandong	Jinan	90 410	620
Shanxi	Taiyuan	32 720	100
Sichuan	Chengdu	86 400	4 150
Yunnan	Kunming	42 870	14 330
Zhejiang	Hangzhou	46 130	400
Autonomní oblasti			
Guangxi	Nanning	47 880	17 210
Nei Mongol	Hohhot	23 770	4 930
Ningxia	Yinchuan	5 630	1 940
Tibet	Lhasa	2 630	2 460
Xinjiang	Urumqi	18 760	11 430
Čína	Beijing	1 267 830	106 850

SAR Hongkong
 SAR Macao

Hainan

Taiwan

Hierarchický systém administrativního členění ČLR

stupeň	hanské oblasti			menšinové oblasti		
	české označení	pinyin	znaky	české označení	pinyin	znaky
1. ústřední	Všečínské shromáždění lidových zástupců, Státní výbor					
2. provinční	provincie	sheng	省	autonomní oblast (AO)	zizhiqu	自治区
	samosprávná města	zhixiashi	直辖市			
3. prefekturní	prefektury	diqu	地区	autonomní prefektury (AP)	zizhizhou	自治州
	ligy	meng	盟			
	samosprávná provinční města	dijishi	地级市			
4. okresní	okresy	xian	县	autonomní okresy (Ao)	zizhixian	自治县
	chošuny	qi	其	autonomní chosuny (Ach)	zizhiqi	自治其
	samosprávná prefekturní města	xianjishi	县级市			
	okrsky provinčních měst	shijiaqu	十家去			
5. okrskový	(občas)			-		
6. městský	města	cheng	成	obce menšin (Om)	minzuxiang	民族乡
	obce	xiang	乡			

Xinjiang

Xizang

Neimenggu

Beijing

Tianjin

Ningxia

Chongqing

Shanghai

Guangxi

REGIONÁLNÍ ČLENĚNÍ ČÍNY

Autonomní oblasti

Xinjiang

新疆维吾尔自治区

- 1) 1,6 mil. Km²
- 2) 20 mil. obyv.
- 3) Ujgurská AO Xinjiang
- 4) Urumqi/Ürümči/Wulumuchi
- 5) největší územní jednotka Číny

- 1) Města: Urumqi, Kashi, Karamay, Korla, Turpan (Turfan), Hami, Aksu
- 2) Povrch: Tarimská pánev, Džungarská pánev, Turfanská pánev/proláklina (- 154 m n.m.), pohoří Tian Shan, Targabatay, Altun Shan, Kunlun Shan, Karakorum, Altaj, poušť Taklamakan
- 3) Vodstvo: jezera Lobnor a Ulungur, řeky Tarim, Ili a Ulungur

Xizang

西藏藏族自治区

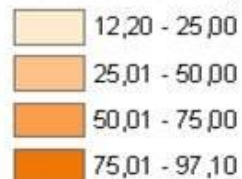
- 1) 1,22 mil. Km²
- 2) 2,7 mil. obyv.
- 3) Tibetská AO Xizang
- 4) Lhasa/Lasa
- 5) nejvýše položená územní jednotka Číny, nejrředčeji osídlená

- 1) Města: Lhasa, Shigatse (Žikace), Gyantse (Gjance)
- 2) Povrch: Himálaj, Transhimálaj, Kunul Shan, Tanggula Shan, Tibetská náhorní plošina
- 3) Vodstvo: Brahmaputra, Salwin, Mekong, Jinsha Jiang/Chang Jiang/Dlouhá řeka, Indus

ADMINISTRATIVNÍ ČLENĚNÍ TIBETSKÝCH ÚZEMÍ V ČÍNĚ

Podíl Tibetánů (%):

 hranice tibetských území

 provincie Číny

Ngapa tibetské názvy

0 250 500 1 000 km

Autor: Adam Horálek, ArcGIS 9.0, vytvořeno podle Baar (2001):165 (upraveno), zdroj: census 2000, <http://en.wikipedia.org/wiki/Tibet>

Nei Menggu

內蒙古蒙古族自治区

- 1) 1,18 mil. Km²
- 2) 24 mil. obyv.
- 3) Mongolská AO Vnitřní Mongolsko
- 4) Hohhot/Huhehuote
- 5) žije zde více Mongolů než v samotném Mongolsku

- 1) Města: Hohhot, Baotou,
- 2) Povrch: pohoří Hinggang Ling, poušť Gobi
- 3) Vodstvo: Huang He/Žlutá řeka

Ningxia

宁夏回族自治区

- 1) 66 400 km²
- 2) 6 mil. obyv.
- 3) Chuejská/Huiská AO Ningxia
- 4) Yinchuan
- 5) AO čínských muslimů

- 1) Města: Yinchuan
- 2) Povrch: Ordos
- 3) Vodstvo: Huang He /Žlutá řeka

Guangxi

广西壮族自治区

- 1) 236 300 km²
- 2) 48 mil. obyv.
- 3) Nanning
- 4) AO největší čínské menšiny

- 1) Města: Nanning, Guilin, Yangshuo
- 2) Povrch: mogotový kras
- 3) Vodstvo: Xun Jiang – spojením Hongshui He a You Jiang, Li Jiang
- 4) Menšiny: Zhuang, Yi, Yao, Miao, Dong

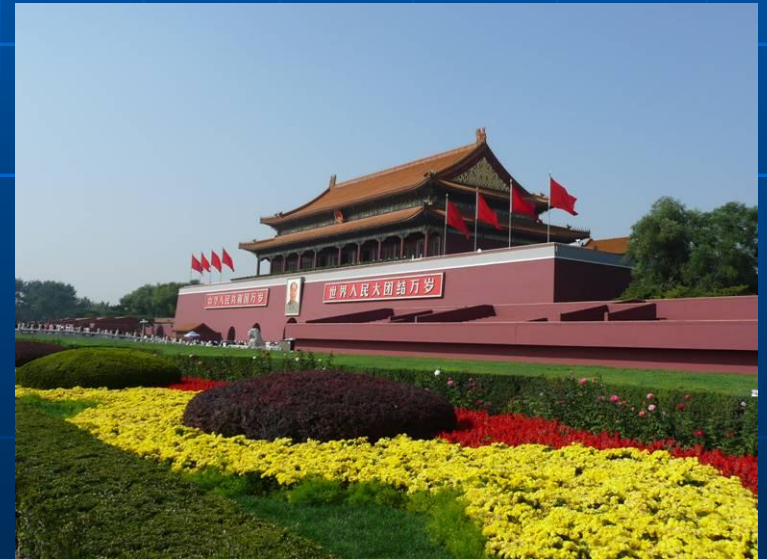

Samosprávní města

Beijing 北京

- 1) 16 800 km²
- 2) 14 mil. obyv.
- 3) hlavní město Peking
- 4) Beijing, Peking, Pej-ťing
- 5) největší staveniště světa

- 1) Významné památky:
Gugong/Zakázané město, Beihai, Letní palác, Yonghegong/Lamaistický chrám, Chrám nebes, Dlouhá zeď
- 2) Povrch: pánevní oblast z nánosů Huang He obklopená ze tří stran horami Severočínské vysočiny

Shanghai 上海

- 1) 6 200 km²
- 2) 16,5 mil. obyv.
- 3) Samosprávní město Shanghai
- 4) Shanghai, Šanghaj
- 5) největší město Číny, největší přístav Číny, největší ekonomika Číny,...

- 1) Části: Pudong, Bund
- 2) Povrch: nánosy řeky Chang Jiang
- 3) Vodstvo: Pujiang/Huangpu, Chang Jiang

Tianjin 天津

- 1) 11 300 km²
- 2) 10 mil. obyv.
- 3) Samosprávní město Tianjin
- 4) Tiencin, Tchien-ťin, Tianjin
- 5) původně přístavní město pro Peking, dnes 30 km od moře (vlastní přístav Tanggu 塘沽), ekonomická zóna, experimentální bankovní zóna

1) Města: Tianjin, Tanggu

2) Povrch: naplaveniny Žluté řeky, záliv Bohai

Chongqing 重庆

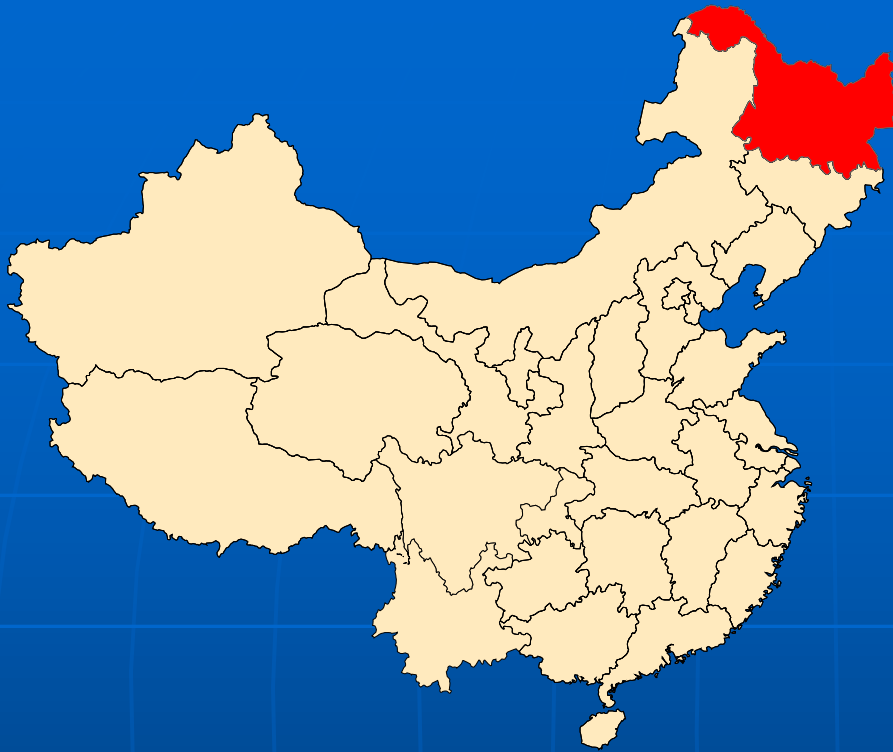
- 1) 82 000 km²
- 2) 31 mil. obyv.
- 3) Samosprávní město Chongqing
- 4) 2000 – oddělen od Sichuanu
- 5) Největší samosprávní městská jednotka (větší než ČR), 4. největší město Číny, nejvnitrozemštější námořní přístav na světě

- 1) Města: Chongqing, Fuling – město duchů, Beibei
- 2) Povrch: východ Sichuanské pánve, Tři Soutěsky
- 3) Vodstvo: Chang Jiang, Gang Jiang

Provincie

Heilongjiang

黑龙江

- 1) 460 000 km²
- 2) 38,5 mil. obyv.
- 3) Haerbin/Harbin
- 4) nejsevernější a nejchladnější územní jednotka Číny

- 1) Města: Haerbin, Qiqihar
- 2) Povrch: Severočínská nížina, pohoří Malý Hinggan
- 3) Vodstvo: Heilong Jiang/Amur, Wusuli/Ussuri, Songhua Jiang

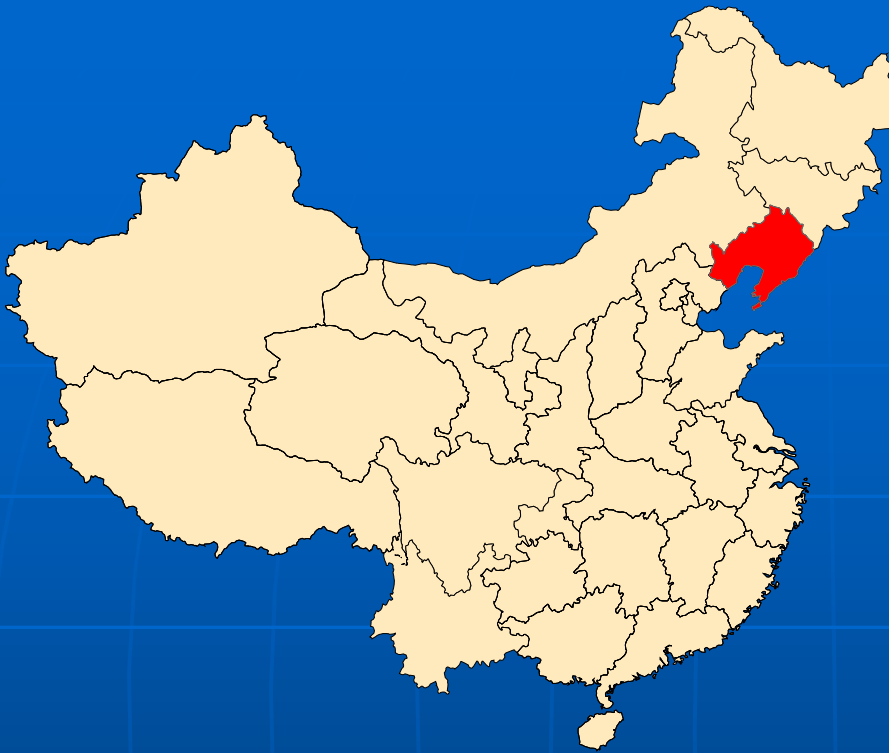

Jilin 吉林

- 1) 187 400 km²
- 2) 27 mil. obyv.
- 3) Changchun
- 4) těžký průmysl – hutnictví, strojírenství

- 1) Města: Changchun, Jilin
- 2) Povrch: Severočínská nížina
- 3) Vodstvo: Songhua Jiang

Liaoning 辽宁

- 1) 145 900 km²
- 2) 43 mil. obyv.
- 3) Shenyang/Mukden
- 4) průmyslové centrum severu

- 1) Města: Shenyang, Anshan, Fushun, Dalian, Lüshun/Port Arthur
- 2) Povrch: záliv Bohai, poloostrov Liaodong, Severočínská nížina
- 3) Vodstvo: Liao He

Hebei 河北

- 1) 190 000 km²
- 2) 68 mil. obyv.
- 3) Hebei = severně od Řeky
- 4) Shijiazhuang
- 5) provincie obklopující hl. město

- 1) Města: Shijiazhuang, Chengde UNESCO, Tangshan, Qinhuangdao
- 2) Povrch: Severočínská vrchovina, sever Velké čínské nížiny
- 3) Vodstvo: severní kanál

Henan 河南

- 1) 167 000 km²
- 2) 97 mil. obyv.
- 3) Henan = na jih od Řeky
- 4) Zhengzhou
- 5) provincie s císařskými městy, nejlidnatější provincie Číny

- 1) Města: Zhengzhou, Luoyang, Kaifeng
- 2) Povrch: téměř výhradně Velká čínská nížina
- 3) Vodstvo: Huang He

Shanxi 山西

- 1) 156 000 km²
- 2) 33 mil. obyv.
- 3) Shanxi = Šan-si = západně od hor
- 4) Taiyuan
- 5) v dějinách strategicky významná provincie, centrum vzniku bankovníctví

- 1) Města: Taiyuan, Datong, Pingyao
- 2) Povrch: Severočínská vrchovina, Wutai Shan
- 3) Vodstvo: Huanghe

Shaanxi 陝西

- 1) 205 000 km²
- 2) 37 mil. obyv.
- 3) Shaanxi = Šen-si
- 4) Xi'an (Chang'an)
- 5) centrum sprašové Číny,
kolébka jednotné Číny i
civilizace

- 1) Města: Xi'an, Xianyang
- 2) Povrch: Ordos, Hua Shan
- 3) Vodstvo: Huang He, řeka Wei – kolébka civilizace

Gansu 甘肃

- 1) 450 000 km²
- 2) 26 mil. obyv.
- 3) Lanzhou
- 4) jedna z nejznečištěnějších provincií Číny, dopravní koridor mezi východem a západem (SZ-JV koridor)

- 1) Města: Lanzhou, Xiahe (Labrang), Langmusi, Luomen, Dunhuang
- 2) Povrch: Hexi koridor, Qilian Shan, Ordos
- 3) Vodstvo: Huang He

Qinghai 青海

- 1) 720 000 km²
- 2) 5,4 mil. obyv.
- 3) Xining
- 4) tibeto-mongolské území

- 1) Města: Xining, Golmud
- 2) Povrch: Qaidamská pánev, Qilian Shan, Kunlun Shan, Tanggula Shan, pramenná oblast Dangla
- 3) Vodstvo: jezero Qinghai, Huang He, Chang Jiang

Sichuan 四川

- 1) 488 000 km²
- 2) 88 mil. obyv.
- 3) Sichuan = čtyřříčí
- 4) Chengdu
- 5) domov pand, nejlidnatější provincie západu
- 6) Z vs V – dvě odlišné části

- 1) Města: Chengdu, Wenchuan, Leshan, E-mei, Litang
- 2) Povrch: Z – tibetské předhůří – Daxue Shan, Min Shan, V – Sichuanská pánev
- 3) Vodstvo: Chang Jiang/Jinsha Jiang, Min Jiang, Dadu He, Yalong Jiang

Yunnan 云南

- 1) 394 000 km²
- 2) 43 mil. obyv.
- 3) Yunnan = jižně od mraků
- 4) Kunming
- 5) největší koncentrace etnických menšin, nejzalesněnější provincie

- 1) Města: Kunming, Dali, Lijiang, Ruili
- 2) Povrch: náhorní plató, Wuliang Shan
- 3) Vodstvo: jezero Erhai, Mekong/Lancang Jiang, Salwin/Nu Jiang, Jinsha Jiang/Chang Jiang
- 6) Puer, opiová stezka

Shandong

山东

- 1) 153 000 km²
- 2) 92 mil. obyv.
- 3) Shandong = východně od hor
- 4) Jinan
- 5) největší územní jednotka Číny

- 1) Města: Jinan, Qingdao, Qufu
- 2) Povrch: pohoří Tai Shan, Velká čínská nížina, Shandonský poloostrov
- 3) Vodstvo: ústí řeky Huang He

Jiangsu 江苏

- 1) 102 600 km²
- 2) 75 mil. obyv.
- 3) Nanjing
- 4) Nej hustěji zalidněná provincie, historické hlavní město Nanjing

- 1) Města: Nanjing, Suzhou
- 2) Povrch: Velká čínská nížina
- 3) Vodstvo: ústí řeky Chang Jiang, Velký kanál

Anhui 安徽

- 1) 139 000 km²
- 2) 64 mil. obyv.
- 3) Hefei
- 4) provincie rozdělená Dlouhou řekou, v jižní části Žluté hory/Huang Shan

- 1) Města: Hefei, Hongcun
- 2) Povrch: Velká čínská nížina, Huang Shan, Qiyunshan
- 3) Vodstvo: Chang Jiang

Hubei 湖北

- 1) 187 400 km²
- 2) 60 mil. obyv.
- 3) Hubei = severně od jezera
- 4) Wuhan
- 5) průmyslová a zemědělská základna střední Číny, významný transportní uzel, největší přehrada světa – Tři soutěsky

- 1) Města: Wuhan, Yichang
- 2) Povrch: druhý tektonický zlom, Velká čínská nížina, Wudangshan
- 3) Vodstvo: Chang Jiang, Han Jiang, Tři Soutěsky (Sanxia)

Hunan 湖南

- 1) 210 000 km²
- 2) 67 mil. obyv.
- 3) Hunan = jižně od jezera
- 4) Changsha
- 5) největší čínské jezero
Dongting, rodiště Mao Zedonga

- 1) Města: Changsha, Shaoshan (rodiště Mao Zedonga), Fenghuang
- 2) Povrch: V – Wuling Shan (Wulingyuan), Z – Velká čínská nížina
- 3) Vodstvo: Dongting Hu, Xiang Jiang, Yuan Jiang, Chang Jiang

Guizhou 贵州

- 1) 170 000 km²
- 2) 38 mil. obyv.
- 3) Guiyang
- 4) provincie s etnickými menšinami (1/3), 18 etnik
- 5) Jedna z nejchudších provincií

1) Povrch: Jihočínská vrchovina

2) Vodstvo: Wu Jiang

3) Menšiny: Tujia, Dong, Yao, Miao, Yi, Zhuang, Shui

Zhejiang 浙江

- 1) 101 800 km²
- 2) 46 mil. obyv.
- 3) Hangzhou
- 4) průmyslově významná provincie, přístav Hangzhou, Hangzhou bay Bridge

- 1) Města: Hangzhou, Ningbo, Wenzhou
- 2) Povrch: severní část pohoří Qiuling

Fujian 福建

- 1) 121 400 km²
- 2) 44 mil. obyv.
- 3) Fuzhou
- 4) zemědělská a rybářská provincie s významnými přístavy

- 1) Města: Fuzhou, Xiamen
- 2) Povrch: Qiuling, Taiwanský průliv
- 3) Vodstvo: Min Jiang

Jiangxi 江西

- 1) 166 600 km²
- 2) 42 mil. obyv.
- 3) Jiangxi = západně od řeky
- 4) Nanchang
- 5) jedna z největších zásobáren pitné vodě ve Vnitřní Číně

- 1) Města: Nanchang, Pingxiang
- 2) Povrch: nejjižnější část Velké čínské nížiny
- 3) Vodstvo: jezero Poyang Hu

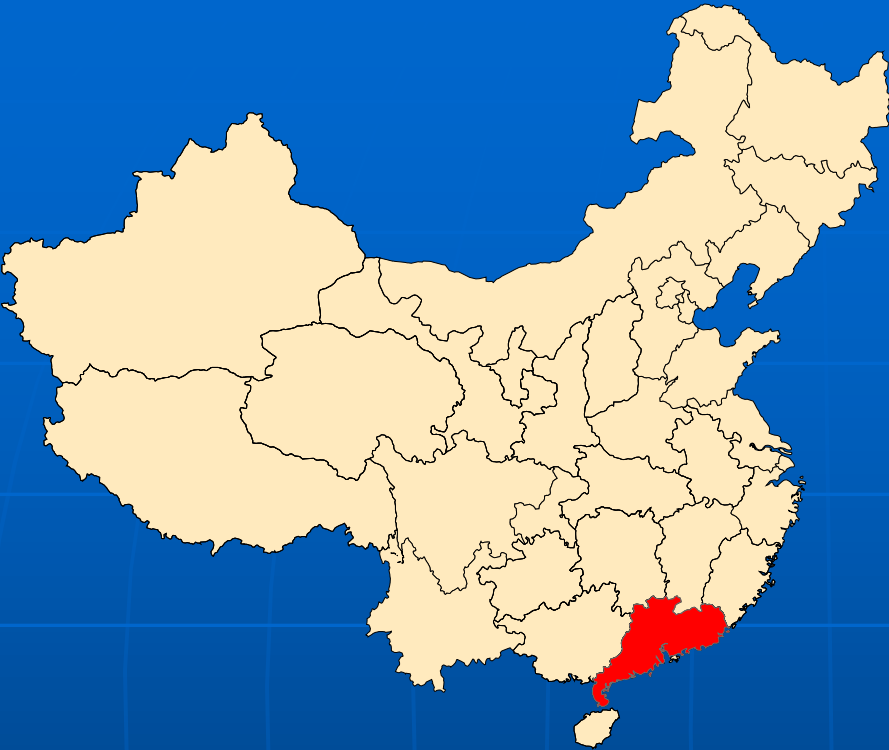
Hainan 海南

- 1) 34 000 km²
- 2) 8 mil. obyv.
- 3) jediná ostrovní provincie (bez Taiwanu)
- 4) Haikou
- 5) „Čínský Karibik“, etnická menšina Li
- 6) Wuzhi Shan

Guangdong

广东

-
- 1) 186 000 km²
 - 2) 78 mil. obyv.
 - 3) Guangzhou -5-6. největší město Číny
 - 4) továrna světa, největší spotřebitel energie a 2. největší staveniště Číny, nasládlá a mořská kantonská kuchyně, kantonština

- 1) Města: Guangzhou, Shenzhen, Humen, Dongguan, Changping, Shantou, Zhuhai (Cuiheng – Sunjatsen)
- 2) Povrch: pobřežní nížiny, ve vnitrozemí hory Dongnan
- 3) Vodstvo: Xi Jiang – Perlová řeka a její ústí

A map showing the geographical location of Hong Kong and Macao. The map of China is in the top left, with a red box indicating the location of the SARs. The main map shows the coastline of the region, with Hong Kong highlighted in red. The background is a blue grid.

Hongkong (Xianggang) 香港

- 1) SAR HK
- 2) Victoria
- 3) od roku 1997 pod správou
ČLR

Macao (Aomen) 澳門

- 1) SAR Macao
- 2) Macao
- 3) od roku 1999 pod
správou ČLR

- 1) zaveden systém: jedna země, dva systémy
- 2) 50letá bezpečnostní lhůta
- 3) Hongkong sestává z částí: Hongkong,
Kowloon, New Territories
- 4) Macao sestává z částí: poloostrov Macao,
ostrovy Colónie a Taipa, které byly spojeny
úžinou CoTai

Hongkong

- britská kolonie od r. 1841 (Hongkong)
- 1860 – 2. opiová válka – připojení Kowloonu
- 1898-99 – připojení Nových teritorií
- 1984 – M. Thatcher – Deng Xiaoping
- 1997 – předání pod Peking
- tři hlavní oblasti: Hongkong, Kowloon, Nová teritoria
- obchod, finančnictví
- 7 mil. obyvatel, 1 097 km čtverečních

Děkuji za pozornost